

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National
Association of
Regulatory
Utility
Commissioners

Uloga regulatora u obligacionim šemama energetske efikasnosti

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National
Association of
Regulatory
Utility
Commissioners

Slojevi i nivoi nadležnosti za električnu energiju

- Savezni nivo: vlada Sjedinjenih Država = Država BiH
- Države: Washington, Wisconsin, Pennsylvania = Entiteti u BiH
- Lokalni nivo: Komunalni distrikti i općine (gradovi) = kantoni u FBiH, odnosno lokalna preduzeća, poput Komunalno Brčko

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National
Association of
Regulatory
Utility
Commissioners

Slojevi i nivoi nadležnosti za električnu energiju (savezni)

Savezna regulatorna komisija za električnu energiju

- Reguliranje bruto proizvodnje i prijenosa
- Jedinstveni sistem računa (gdje se evidentiraju ulaganja u EE) Ministarstvo energije Sjedinjenih Država
- Postavlja standarde za uređaje i opremu
- Koordinira i financira nacionalne laboratorije za istraživanje

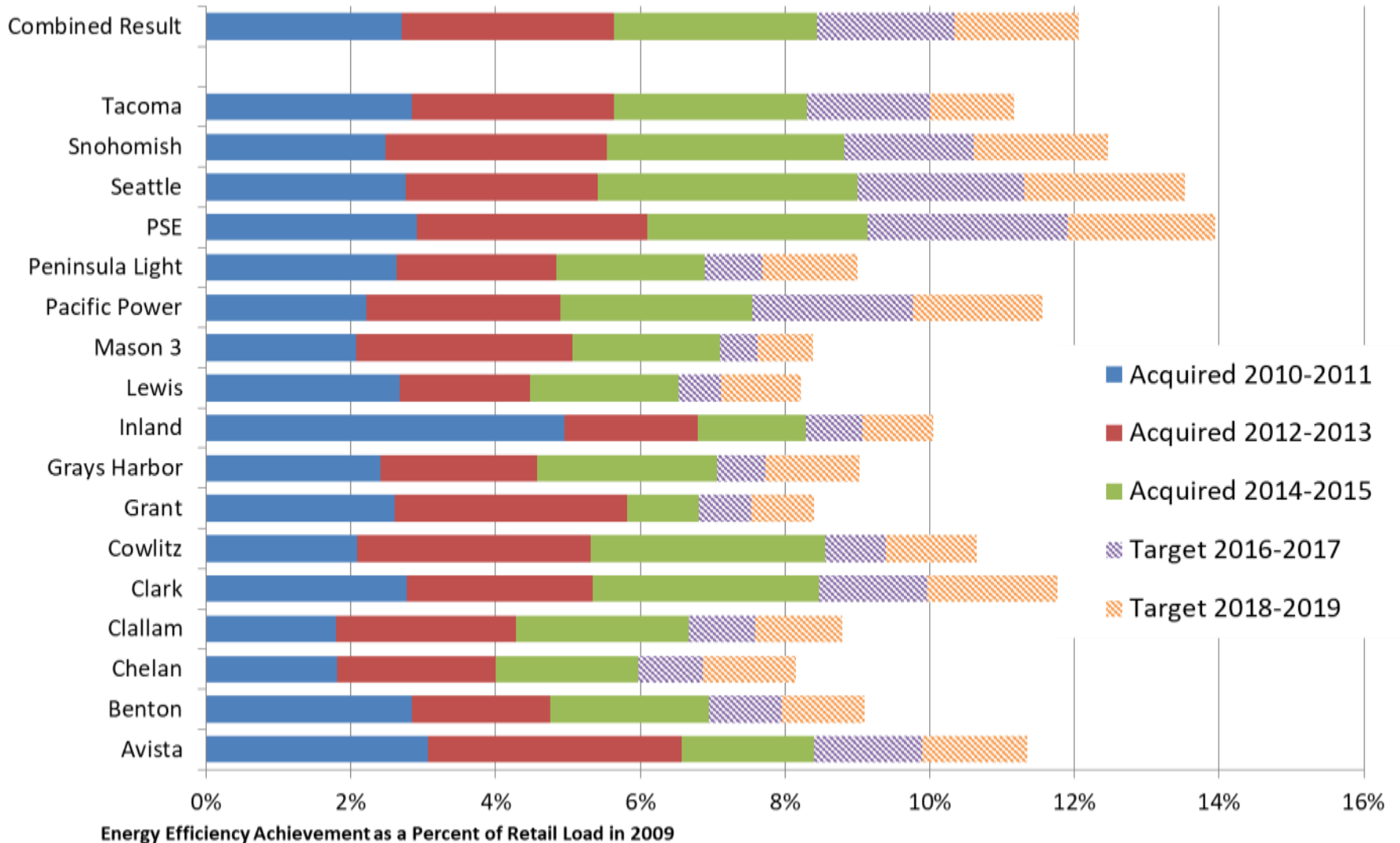

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National
Association of
Regulatory
Utility
Commissioners

Kumulativne uštede u odnosu na opterećenje 2009.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National
Association of
Regulatory
Utility
Commissioners

Koristi od energetske efikasnosti u Washingtonu

- Uštedeno više od 1 posto opterećenja godišnje
- Prosječni trošak po kWh \$0.03 u odnosu na prosječnu maloprodajnu cijenu od 0.10\$ po kWh
- Komunalna preduzeća su ispunila i prekoračila ciljeve svake godine od 2010.
- Više od 62.000 poslova energetske efikasnosti u državi Washington
- Izbjegnuta emisija 400,000 tona CO₂ godišnje

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National
Association of
Regulatory
Utility
Commissioners

Wisconsin se fokusira na energetska postignuća

- Povećane uštede struje i prirodnog gasa - udvostručene nakon 2010
- Opslužuje više od 100.000 kupaca svake godine
- Visoko zadovoljstvo kupaca - prosječna ocjena 9 od 10
- Stvara se 120\$ neto ekonomske koristi i direktno se podržava više od 1.000 radnih mjesta svake godine
- Smanjuju se emisije ugljen dioksida za 6-8 tona godišnje
- Isplativost - \$6 u ekološkim, ekonomskim i energetske koristima za svaki \$1 troškova

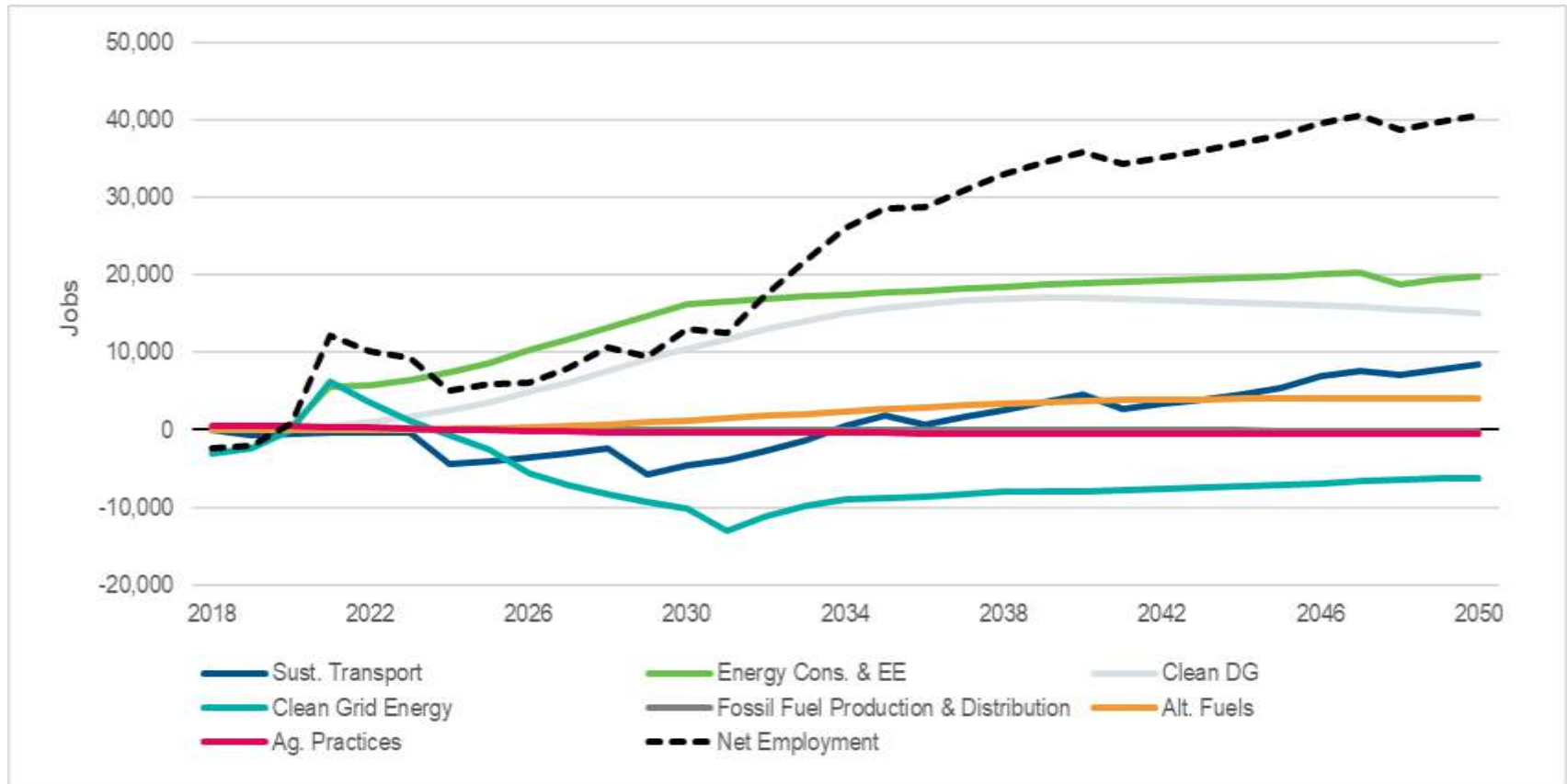

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National
Association of
Regulatory
Utility
Commissioners

Utjecaj energetske efikasnosti na zapošljavanje (PA)

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National
Association of
Regulatory
Utility
Commissioners

Postignuća EE i smanjenja karbona u Pensilvaniji

- Faza I (2009-2013) je dovela do ukupne energetske uštede od 5.6 miliona MWh/godišnje, i smanjenja emisije CO₂ od 3.5 miliona tona
- Faza II (2013-2013) je dovela do energetske uštede od 3.3 miliona MWh/godišnje, i smanjenja emisije CO₂ od 2.1 miliona tona
- Faza III (2016-2021), očekuje se smanjenje potrošnje od 4.7 miliona MWh/god (3.4 miliona tona CO₂)

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National
Association of
Regulatory
Utility
Commissioners

EERS u planiranju ulaganja u komunalno preduzeće

Vijeće za struju i konzervaciju na Sjeverozapadu (regionalni nivo)

- Utvrđuje regionalne ciljeve EE kroz regionalni plan struje

Komisija za komunalna poduzeća i transport (državni nivo)

- Osoblje učestvuje u savjetodavnim grupama tokom razvoja integriranog plana resursa

EE ciljevi specifični za poduzeće (nivo poduzeća)

- Utvrđivanje ciljnih vrijednosti kroz integrirane planove resursa

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National
Association of
Regulatory
Utility
Commissioners

Identificiranje ciljeva i rokova

Komisija za komunalna poduzeća i transport

- Rokovi i penali utvrđeni zakonom RCW 19.285
- Period obaveze je dvije godine
- Kazna je 62\$ za svaki MWh ispod zacrtane vrijednosti
- Ciljevi se utvrđuju kroz planove integriranih resursa
- UTC usvaja specifične ciljeve poduzeća

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National
Association of
Regulatory
Utility
Commissioners

Struktura dizajna programa usluga

Vijeće za struju i konzervaciju na Sjeverozapadu (regionalni)

- Utvrđuje regionalne ciljeve EE kroz regionalni plan struje
- Vodi katalog ušteda ostvarenih kroz mjere EE (RTF)

EE ciljevi specifični za preduzeće (nivo preduzeća)

- Procjena potencijala EE
- Savjetodavna grupa koju čine zainteresirane strane razmatra planove

Komisija za komunalna poduzeća i transport (državni)

- Usvajanje planova specifičnih za preduzeće

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National
Association of
Regulatory
Utility
Commissioners

Koordinacija zainteresiranih strana

Vijeće za struju i konzervaciju na Sjeverozapadu

- Savjetodavni odbor za konzervaciju resursa
- Regionalni tehnički forum

Alijansa za energetske efikasnost na Sjeverozapadu

- Savjetodavni odbori za isplativost, analiza regionalnog portfolija

Specifično za preduzeće

- Svako preduzeće održava kvartalne sastanke savjetodavne grupe

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National
Association of
Regulatory
Utility
Commissioners

Povrat troškova poduzeća

Komisija za komunalna preduzeća i transport

- Preduzeća primjenjuju programe prema odobrenim računovodstvenim peticijama
- Preduzeća prenose troškove jednu godinu
- Zaposleni razmatraju troškove, a onda preporučuju povrat ili odbacivanje
- Preduzeća uključuju jednu godinu budžetiranih troškova u svoje cijene
- Potrebno je podnošenje na godišnjem nivou

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National
Association of
Regulatory
Utility
Commissioners

Komunikacija i dopiranje do kupaca

Specifično za poduzeće

- Poduzeća razvijaju komunikaciju („outreach”) i marketing kao dio svojih dvogodišnjih planova konzervacije
- Osooblje komisije razmatra ove planove u smislu njihove adekvatnosti
- Povrat troškova koji se odnose na marketing EE je izričito dopušten administrativnim pravilom WAC 480-100-223

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National
Association of
Regulatory
Utility
Commissioners

Ugroženi kupci i programi EE

Ministarstvo trgovine

- Koordinira programe zaštite objekta od atmosferskih utjecaja za osobe niskih prihoda
- Trenutno se radi na tome da se obuhvati i [zdravstveni efekat EE](#)

Specifično za preduzeće

- Svako preduzeće uključuje zaštitu objekata od atmosferskih utjecaja za osobe niskih prihoda u svoj dvogodišnji plan konzervacije

Komisija za komunalna preduzeća i transport

- Relaksiranje kriterija isplativosti za programe za osobe niskih prihoda [WAC 480-109-100\(10\)](#)

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National
Association of
Regulatory
Utility
Commissioners

Tipični zadaci regulatornog analitičara

- Sedmični telefonski razgovori sa reguliranim preduzećem
- Dva sastanka savjetodavne grupe za komunalna preduzeća svakog mjeseca
- Dva sastanka regionalne savjetodavne grupe
  - Sastanci savjetodavne grupe obično traju cijeli dan, i iziskuju pregled paketa materijala za sastanak prije sastanka, nakon čega slijedi pregled zapisnika sa sastanka i dodatna pitanja
- Jedan tarifni podnesak svakog drugog mjeseca (potreban pregled, koordinacija zainteresiranih strana, memorandum osoblju i prezentacija na otvorenom sastanku)

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National
Association of
Regulatory
Utility
Commissioners

Profesionalni razvoj za regulatorno osoblje za EE

- Provodi najmanje 20 posto vremena na profesionalni razvoj kako bi se izbjegao "sindrom zatvorenog regulatora"
- Učešće na konferencijama i obukama
  - [Američko vijeće za energetske efikasne ekonomije](#); [Udruženje profesionalaca u energetskim uslugama](#); [Međunarodna konferencija za evaluaciju energetskih programa](#); [Razmjena o efikasnosti](#)
- Čitanje stručnih publikacija
  - [Distribuirana energija](#); [Energija u kući](#)
- Praćenje regionalnih dešavanja vezanih za EE
  - [Komisija za energiju Kalifornije](#); [Alijansa za energetske efikasne na sjeverozapadu](#); [Baza podataka državnih poticaja za obnovljivu energiju i efikasnost](#)

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National
Association of
Regulatory
Utility
Commissioners

Monitoring različitih mjerenja

- Ukupna EE ušteda u MWh
- Ukupna potrošnja na EE
- Procenat prihoda utrošen na EE
- EE potrošnja po rezidencijalnom kupcu
- EE ušteda po rezidencijalnom kupcu
- EE ušteda kao procenat opterećenja
- EE administrativni troškovi kao procenat EE potrošnje
- Trošak po MWh EE ušteda

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National
Association of
Regulatory
Utility
Commissioners

Washington

- Ciljna godišnja ušteda
- Cilj u MWh 1.5%
- Veličina ciljne vrijednosti je umjerena
- Period obaveze je 2 godine
- Regulator postavlja ciljeve
- Regulator vodi administraciju
- Struja i prirodni gas
- Distributeri su obavezani
- Obuhvaćeni svi sektori

BiH šema EEO

- Ciljna godišnja ušteda
- Cilj u MWh 0.7%
- Veličina ciljne vrijednosti je umjerena
- Period obaveze je 4 godine
- Ministarstvo postavlja ciljeve
- Regulator vodi administraciju
- Električna energija
- Distributeri su obavezani
- Obuhvaćen sektor stanovanja

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National
Association of
Regulatory
Utility
Commissioners

Washington

- Standardizirane i prilagođene mjere su uključene
- Katalog ušteda izradio [RTF](#)
- Koriste se direktni ugovori
- Zbirno izvještavanje
- Okvir evaluacije, mjerenja i verifikacije
- Kazna je 62 \$/MWh
- Trošak 0.03 \$/kWh

BiH šema EEO

- Uključene standardne mjere
- Katalog ušteda izradio GIZ
- Koriste se direktni ugovori
- Direktno izvještavanje
- Platforma za monitoring i verifikaciju
- Preporučuje se kazna
- Troškovi još nisu poznati

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National
Association of
Regulatory
Utility
Commissioners

Kalifornijski model

- Ciljna godišnja ušteda
- Cilj u MWh 1.1%
- Veličina ciljne vrijednosti je umjerena
- Period obaveze je 3 godine
- Regulator postavlja ciljeve
- Regulator vodi administraciju
- Struja i prirodni gas
- Distributeri su obavezani
- Obuhvaćeni svi sektori
- Standardizirane i prilagođene mjere su uključene
- [Katalog ušteda](#) izradio regulator
- Koriste se direktni ugovori
- Zbirno izvještavanje
- Evaluacija, mjerenje i verifikacija

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National
Association of
Regulatory
Utility
Commissioners

Model iz Oregona

- Ciljna godišnja ušteda
- Cilj u MWh 1.4%
- Veličina ciljne vrijednosti je umjerena
- Period obaveze je 5 godine
- Regulator postavlja ciljeve
- Regulator vodi administraciju
- Struja i prirodni gas
- Distributeri su obavezani
- Obuhvaćeni svi sektori
- Standardizirane i prilagođene mjere su uključene
- Katalog ušteda izradio ETO
- Koriste se direktni ugovori
- Zbirno izvještavanje
- Evaluacija, mjerenje i verifikacija

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National
Association of
Regulatory
Utility
Commissioners

Komisija za komunalna preduzeća i transport u Washingtonu
Pomoćnik direktora za konzervaciju i energetska planiranje
Deborah.Reynolds@utc.wa.gov

DEBORAH REYNOLDS